

Osy Zań Qazaqstan Respýblikasyndaǵy memlekettik jastar saiasatyn qalyptastyrý men iske asyrýdyń quqyqtyq negizderin anyqtaıdy.

1-taraý. Jalpy erejeler

1-bap. Osy Zańda paıdalanylatyn negizgi uıymdar

Osy Zańda mynadaı negizgi uıymdar paıdalanylady:

- 1) jastar - Qazaqstan Respýblikasynyń on tórt jastan jıyрма toǵyz jasqa deıingi azamattary;
- 2) jas otbasy - erli-zaiıyptylardyń ekeıi de jıyрма toǵyz jasqa tolmaǵan otbasy ne jıyрма toǵyz jasqa tolmaǵan ata-ananyń bireıi, sonyń ishinde ajyrasqan, tul qalǵan erkek (jesir áıel) balalardy (balany) tárbieleıtın tolyq emes otbasy;
- 3) memlekettik jastar saiasaty - memleket júzege asyratyn jáne jastardy qoldaǵa baǵyttalǵan áleýmettik-ekonomıkalyq, saiası, uıymdastyrýshylyq jáne quqyqtyq sharalar júıesi;
- 4) jastarǵa arnalǵan áleýmettik infraqurylym - jastar tirshiligin qamtamasyz etý úshin qajetti ob'ektiler (úıler, qurylystar, ǵımarattar), sondaı-aq jastardyń densaýlyǵyn saқтау, olarǵa bilim berý, olardy tárbieleý, áleýmettik beıimdeý, dene tárbiesi, rýhanı jáne imandylyq jaǵynan damytý, jumyspen qamtylýyn qamtamasyz etý jónindegi qyzmetti júzege asyratyn uıymdar júıesi;
- 5) jastarǵa arnalǵan áleýmettik qyzmetter - jastarǵa meditsınalyq, psıhologııalyq-pedagogıkalyq, quqyqtyq qyzmetter men materialdyq kómek kórsetý, olardyń áleýmettik beıimdelýine jáne ońalýyna járdemdesý jónindegi ic-sharalardy júzege asyratyn kommertsııalyq emes uıymdar;
- 6) jastar uıymy - negizgi maqsaty áleýmettik, mádenı, bilim berý mindetterin jáne jastardyń quqyqtaryn, zańdy múddelerin qorǵaǵa baǵyttalǵan ózge de mindetterdi sheshý, rýhanı jáne ózge de qajettilikterin qanaǵattandyrý bolyp tabylatyn, músheleri (qatysýshylary) jastar ókilderi bolyp tabylatyn [zańdy tulǵalar qaýymdastyǵy \(odaǵy\)](#), [qor](#), sondaı-aq [qoǵamdyq birlestik](#) nysanynda qurylǵan kommertsııalyq emes, memlekettik emes uıym;
- 7) jastar saiasaty máseleleri jónindegi yákiletti organ (budan ári - yákiletti organ) - berilgen ókilettikter sheginde memlekettik jastar saiasatyn úılestirýdi jáne iske asyrýdy júzege asyratyn [ortalyq atqarýshy organ](#).

2-bap. Qazaqstan Respýblikasynyń memlekettik jastar saiasaty týraly zańdary

1. Qazaqstan Respýblikasynyń memlekettik jastar saiasaty týraly zańdary Qazaqstan

Respýblikasynyń [Konstitýtsıasyna](#) negizdeledi jáne osy Zań men Qazaqstan Respýblikasynyń ózge de [normativtik quqyqtyq aktilerinen](#) turady.

2. Eger Qazaqstan Respýblikasy bekitken halyqaralyq shartta osy Zańdaǵydan ózgeshe erejeler belgilense, onda halyqaralyq sharttyń erejeleri qoldanyлады.

3-bap. Memlekettik jastar saıasatynyń maqsattary, mindetteri jáne printsıpteri

1. Qazaqstan Respýblikasyndaǵy memlekettik jastar saıasaty jastardyń rýhanı, mádenı, bilim alýy, kásibi qalyptasýy men dene tárbiesin damytýy úshin áleýmettik-ekonomıkalyq, quqyqtyq, uıymdastyırshylyq jaǵdaılar men kepildikter jasaý, búkil qoǵam múddesi úshin olardyń shyǵarmashylyq áleýetin ashý maqsatynda júzege asyryлады.

2. Qazaqstan Respýblikasyndaǵy memlekettik jastar saıasatynyń mindetteri:

- 1) jastardyń quqyqtary men zańdy múddelerin qorǵaý;
- 2) jastarǵa kómek berý jáne áleýmettik qyzmetter kórsetý;
- 3) jastardyń áleýmettik mańyzdy bastamalaryn iske asyrý bolyp tabylady.

3. Qazaqstan Respýblikasynyń memlekettik jastar saıasaty:

- 1) erekshe áleýmettik-demografıialyq top retinde jastardyń múddeleri men qajettilikterin taný;
- 2) Qazaqstan Respýblikasynyń tarıhı jáne mádenı qundylyqtarynyń basymdylyǵy;
- 3) tán saılyǵyn saқтаý jáne nyǵaıtý;
- 4) adamgershilik jáne rýhanı damý;
- 5) qazaqstandyq patriotızmdi qalyptastyırý;
- 6) azamattyqty qalyptastyırý;
- 7) jastardyń quqyqtary men bostandyqtaryn iske asyrý;
- 8) jastardyń problemalaryn sheshýdegi júıelilik pen keshendilik;
- 9) memlekettik jastar saıasatyn qalyptastyırý men iske acyrýǵa jastardyń tikeleı qatysýy printsıptetine negizdeledi.

4-bap. Qazaqstan Respýblikasy memlekettik organdarynyń memlekettik jastar saıasatyn iske asyrý jónindegi quzyreti

1. Qazaqstan Respýblikasynyń Úkimeti:

- 1) memlekettik jastar saıasatyn ázirleıdi;
- 2) alyp tastaldy - QR 03.07.2013 № 124-V Zańymen (alǵashqy resmı jarııalanǵanyнан кейін kúntizbelik on kún ótken soń qoldanysqa engiziledi);
- 3) [ýákeletti organnyń](#) fýnksııalaryn, ókilettigi men qurylymyn bekitedi;

4) memlekettik jastar sarasaty salasynda normativtik quqyqtyq aktilderdi qabyldaıdy;

5) memlekettik jastar sarasatyn iske asyrý jónindegi konsýltatsıalyq-keńesshi organyn [qu
rady](#)

6) ózine Qazaqstan Respýblikasynyń [Konstitýtsıasy](#)men , zańdarymen jáne Qazaqstan Respýblikasy Prezidentiniń aktilerimen júktelgen ózge de fýnksıalardy oрыndaıdy.

2. Yákieletti organ:

1) memlekettik jastar sarasatyn iske asyrady;

2) Qazaqstan Respýblikasynyń ortalyq jáne jergilikti atqarýshy organdarynyń memlekettik jastar sarasaty salasyndaǵy qyzmetin úılestiredi;

3) alyp tastaldy - QR 03.07.2013 [№ 124-V](#) Zańymen (alǵashqy resmı jarııalanǵanyan keıin kúntizbelik on kún ótken soń qoldanysqa engiziledi);

4) memlekettik jastar sarasaty salasyndaǵy normativtik quqyqtyq aktilderdi ázirleıdi;

5) óz quzyreti sheginde memlekettik jastar sarasaty salasynda halyqaralyq yntymaqtastyq júzege asyrady;

6) memlekettik jastar sarasatyn iske asyrý jónindegi qyzmetti aqparattyq jáne ǵylymı qamtamasyz etýdi úıymdastyrady;

7) alynyp tastaldy - QR 13.01.2014 [№ 159-V](#) Zańymen (alǵashqy resmı jarııalanǵan kúninen keıin kúntizbelik on kún ótken soń qoldanysqa engiziledi);

8) osy Zańda, Qazaqstan Respýblikasynyń ózge de [zańdarynda](#) , Qazaqstan Respýblikasy Prezidentiniń jáne Qazaqstan Respýblikasy Úkimetiniń aktilerinde kózdelgen ózge de ókilettikterdi júzege asyrady.

3. Ózge ortalyq atqarýshy organdar óz quzyreti sheginde:

1) memlekettik jastar sarasatyn iske asyrýdy qamtamasyz etedi;

2) alyp tastaldy - QR 03.07.2013 [№ 124-V](#) Zańymen (alǵashqy resmı jarııalanǵanyan keıin kúntizbelik on kún ótken soń qoldanysqa engiziledi);

3) memlekettik jastar sarasaty salasyndaǵy normativtik quqyqtyq aktilderdi ázirleıdi;

4) osy Zańda, Qazaqstan Respýblikasynyń ózge de zańdarynda, Qazaqstan Respýblikasy Prezidentiniń jáne Qazaqstan Respýblikasy Úkimetiniń aktilerinde kózdelgen ózge de ókilettikterdi júzege asyrady.

4. Jergilikti ókildi atqarýshy organdar óz quzyreti sheginde:

1) alyp tastaldy - QR 03.07.2013 [№ 124-V](#) Zańymen (alǵashqy resmı jarııalanǵanyan keıin kúntizbelik on kún ótken soń qoldanysqa engiziledi);

2) jergilikti atqarýshy organdar men úıymdar basshylarynyń memlekettik jastar sarasatyn iske asyrýdyń jań-kúıi týraly esepтерin тындаıdy;

3) Qazaqstan Respýblikasynyń [zańnamasyna](#) sáıkes azamattardyń quqyqtary men zańdy múddelerin qamtamasyz etý jónindegi ózge de ókilettikterdi júzege asyrady.

5. Jergilikti atqarýshy organdar óz quzyreti sheginde:

1) óńirlerde memlekettik jastar sarasatyn iske asyrýdy qamtamasyz etedi;

2) alyp tastaldy - QR 03.07.2013 [№ 124-V](#) Zańymen (alǵashqy resmı jarııalanǵanyan keıin kúntizbelik on kún ótken soń qoldanysqa engiziledi);

3) óńirlerde memlekettik jastar sarasatyn iske asyrý jónindegi konsýltatsıalyq-keńesshi organdaryn qurady jáne olardyń qyzmetin qamtamasyz etedi;

4) jergilikti memlekettik basqarý múddesinde Qazaqstan Respýblikasynyń [zańnamasymen](#) jergilikti atqarýshy organdarǵa júkteletin ózge de ókilettikterdi júzege asyrady.

Eskertý. 4-bapqa ózgerister engizildi - QR 2011.07.05 [№ 452-IV](#) (2011.10.13 bastap

qoldanysqa engiziledi); 03.07.2013

[№ 124-V](#)

(alǵashqy resmı jarııalanǵanyнан кейін kúntizbelik on kún ótken soń qoldanysqa engiziledi); 13.01.2014

[№ 159-V](#)

(alǵashqy resmı jarııalanǵan kúninen кейін kúntizbelik on kún ótken soń qoldanysqa engiziledi) Zańdarymen.

2-taraý. Qazaqstan Respýblikasyndaǵy memlekettik jastar saiasatynyń negizgi baǵyttary

5-bap. Memlekettik jastar saiasatynyń negizgi baǵyttary

Qazaqstan Respýblikasyndaǵy memlekettik jastar saiasatynyń negizgi baǵyttary:

- 1) jastardyn quqyqtary men bostandyqtaryn saqtaýdy qamtamasyz etý;
- 2) jastar eńbegi men olardyn jumyspen qamtylýy salasyndaǵy kepildikterdi qamtamasyz etý;
- 3) jastardyn kásipkerlik qyzmetine járdemdesý;
- 4) jas otbasylaryn memlekettik qoldaý;
- 5) jastardyn tegin negizgi orta, jalpy orta bilim alýyna konsýltatsııalyq [quqyǵyn](#) iske asyrý úshin jaǵdaı jasaýdy qamtamasyz etý;
- 6) jastardy tárbieleý jáne olarǵa jan-jaqty bilim berý úshin jaǵdaı jasaýdy qamtamasyz etý;
- 7) balalar úıleriniń múgedek jáne tárbıelenýshi jastarynyn quqyqtary men áleýmettik qorǵalý kepildikterin qamtamasyz etý;
- 8) jastardyn patriottyq jáne azamattyq turǵyda qalyptasýy úshin jaǵdaı jasaýdy qamtamasyz etý;
- 9) jastardyn boıynda ulttyq mádenıet pen tildi damytý úshin jaǵdaı jasaýdy qamtamasyz etý;
- 10) jastardyn densaýlyǵyn saqtaýdy qamtamasyz etý, olardyn salaıatty ómir saltyn qalyptastyru;
- 11) áleýmettik qoldaýǵa muqtaj jastarǵa áleýmettik kómekti qamtamasyz etý;
- 12) jastardyn mádenı bos ýaqyty men demalysy úshin jaǵdaı jasaýdy qamtamasyz etý;
- 13) talantty jastardy memlekettik qoldaý;
- 14) jastar saiasatyn júzege asyrý jónindegi ýákeletti memlekettik organdardyn kommertsııalyq emes jastar úıymdarymen yntymaqtastyǵy;
- 15) jastardyn halyqaralyq yntymaqtastyǵyna járdemdesý bolyp tabylady.

Eskertý. 5-bapqa ózǵertý engizildi - QR 2007.07.27 [№ 320](#) (qoldanysqa engizilý tártibin [2-baptan](#) qarańyz) Zańymen.

6-bap. Jastardyn áleýmettik quqyqtary

Qazaqstan Respýblikasynda jastardyń:

1) Qazaqstan Respýblikasynyń [zańdaryna](#) sáýkes memlekettik meditsinalyq mekemelerde tegin meditsinalyq qyzmet kórsetilýine;

2) Qazaqstan Respýblikasynyń [zańdaryna](#) sáýkes memlekettik oqý oryndarynda tegin negizgi orta, jalpy orta bilim alýǵa, sonдай-aq memlekettik bilim berý tapsyrysy negizinde tehnikalыq jáne kásiptik, orta bilimnen keyingi, joǵary bilim alýǵa;

3) jergilikti memlekettik basqarý organdarynyń sheshimi boǵynsha jeńildikti jaǵdaılarda memlekettik sporttyq-saýyqtyrý jáne mádeni-aǵartý uıymdaryna barýǵa;

4) jergilikti ókildi organdardyń sheshimi boǵynsha bilim berý uıymdarynyń kúndizgi oqý nysanynda oqıtyndar men tárbielenýshiler úshin qoǵamdyq kólikte (taksiden basqa) jeńildikpen júryǵe;

RQAO-nyń eskertpesi!

5) tarmaqsha 2005.01.01 bastap qoldanysqa engiziledi.

5) Qazaqstan Respýblikasynyń [zańdaryna](#) sáýkes, jastar arasynan orta bilimnen keyingi jáne joǵary bilim berý uıymdarynda memlekettik bilim berý tapsyrysy negizinde oqıtyndar úshin qalaaralyq temir jol jáne avtomobil kóliginde (taksiden basqa) qysqy jáne jazǵy kanıkýldar kezeńinde jeńildikpen júryǵe;

6) quqyqtyq, psihologııalyq, pedagogikalыq máseleler, sonдай-aq otbasylyq jáne jynystыq tárbiе máseleleri boǵynsha konsýltatsııalar túrinde áleymettik qyzmet kórsetýlerdi; múgedekterdi, áskerı qyzmetten bosatylǵan áskerı qyzmetshilerdi, bas bostandyǵynan айырý oryndarynan bosatylǵan, arnaýly bilim berý uıymdarynan jáne erekshe rejimde ustaıtyn bilim berý uıymdarynan oralǵan adamdardy, nashaqorlyq, ýytqumarlyq, maskúnemdik dertinen emdelýden ótken adamdardy, adamnyń immýnitet tapshylyǵy virýsyn juqtyrǵan jáne JQTB-men aıyratyn adamdardy ońaltý jónindegi qyzmet kórsetýlerdi tutynýǵa;

7) Qazaqstan Respýblikasynyń [zańdaryna](#) sáýkes memlekettik ataýly áleymettik kómek alýǵa;

8) bilim berý uıymdarynda memlekettik bilim granty boǵynsha oqıtyndar úshin Qazaqstan Respýblikasynyń [zańdarynda](#) belgilengen mólsherde jáne tártippen aı saıynǵy memlekettik stipendııa alýǵa;

9) oqıtyndardyń joǵary oqý oryndarynda oqý kezeńinde Qazaqstan Respýblikasynyń [zańdarynda](#) belgilengen tártippen kásibi bilim aqysyn toleý úshin jáne tamaqqa, turýǵa jáne oqý ádebietin satyp alýǵa jumsalatyn shyǵyndardy ishinara óteýge bilim berý grantyn alýǵa áleymettik quqyqtary bar;

10) aýyl jastary arasynan shyqqan azamattar úshin tehnikalыq jáne kásiptik, orta bilimnen keyingi jáne joǵary bilim беретin kásiptik oqý baǵdarlamalaryn iske asyratyn bilim berý uıymdaryna aýyldyń áleymettik-ekonomikalыq damýyn aıqyndaıtyn mamandyqtar boǵynsha oqýǵa túsken kezde Qazaqstan Respýblikasynyń Úkimeti [aıqyndaıtyn](#) mólsherde qabyldaý kvotasы kózdeledi.

Eskertý. 6-bapqa ózgerister engizildi - QR 2007.07.27 [№ 320](#) (qoldanysqa engizilý tártibin [2-bapтан](#)

qarańyz), 2010.11.23

[№ 354-IV](#)

(alǵashqy resmı jarııalanǵanyнан кейін kúntizbelik on kún ótken soń qoldanysqa engiziledi)

Zańdarymen; 03.07.2013

[№ 121-V](#)

(alǵashqy resmı jarııalanǵanyнан keıin kúntızbelik on kún ótken soń qoldanysqa engiziledi)
Konstitýtsııalyq zańymen.

7-bap. Jastardyń saıası quqyqtary men bostandyqtary

Qazaqstan Respýblikasynyń jastary Qazaqstan Respýblikasynyń [Konstitýtsııasynda](#) jáne basqa da zań aktilerinde kózdelgen barlyq saıası quqyqtarǵa jáne bostandyqtarǵa ıe bolady.

8-bap. Jastardyń eńbek jáne jumyspen qamtý salasynda y kepildikteri, olardyń turǵyn úı problemalaryn sheshýge járdemdesý

1. Qazaqstan Respýblikasyndaǵy memlekettik jastar saraıaty eńbek jáne jumyspen qamtý salasynda:

- 1) jastarǵa arnalǵan qoǵamdyq jumystardy damytý;
- 2) alyp tastaldy - QR 03.07.2013 [№ 124-V](#) Zańymen (alǵashqy resmı jarııalanǵanyнан keıin kúntızbelik on kún ótken soń qoldanysqa engiziledi);
- 3) jastarǵa arnalǵan jumys orındaryn qurattyń sharýashylyq súbʼektileriniń qyzmetin uıymdastyrýshylyq jaǵynan qoldaı;
- 4) Qazaqstan Respýblikasynyń eńbek týraly [zańdaryna](#) saıkes jastardyń eńbek birlestikterin qurý jáne qyzmetin uıymdastyrý, sonyn ishinde oqý orındarynyń bazasynda qurý jáne qyzmetin uıymdastyrý arqyly júzege asyrylady.

2. Qazaqstan Respýblikasynyń jastaryna:

- 1) jumysqa ornalasýǵa, kásibi daıarlanýǵa, biliktiligin arttyrýǵa járdemdesýge;
- 2) memlekettik uıymdarda nemese jarǵylyq kapitalynda memlekettiń úlesi elý protsentten asatyn uıymdarda jumys ornyn berýge járdemdesýge;
- 3) múgedek jas adamdar úshin joǵary oqý orındarynda oqý, qayta daıarlaý jáne taǵylymdamadan óty baǵdarlamalaryna, sonyn ishinde distantsııalyq oqytý arqyly qol jetkizýin qamtamasyz etýde járdemdesýge kepildikter beriledi.

3. Jastardyń turǵyn úı problemalaryn sheshý Qazaqstan Respýblikasynyń [zańdaryna](#) saıkes júzege asyrylady.

Eskertý. 8-bapqa ózgeris engizildi - QR 03.07.2013 [№ 124-V](#) Zańymen (alǵashqy resmı jarııalanǵanyнан keıin kúntızbelik on kún ótken soń qoldanysqa engiziledi).

**9-bap. Jastar júzege asyratyn kásipkerlik qyzmetti
memlekettik qoldaý**

1. Jastar júzege asyratyn kásipkerlik qyzmetke baılanysty qatynastar Qazaqstan Respýblikasynyń zańdarymen jáne osy Zańmen retteledi.

2. Qazaqstan Respýblikasy jastardyń kásipkerlik qyzmetin áleýmettik-ekonomıkalyq, uıymdastyırshylyq jáne quqyqtyq qoldaý jónindegi sharalar júıesin belgileıdi.

3. Qazaqstan Respýblikasynyń aýmaǵynda kásipkerlik qyzmetti júzege asyratyn jáne jastar saiasaty salasyndaǵy memlekettik qoldaýdy pайдаланатын тұлғаларға:

1) zańdy tulǵa qurмай-aq kásipkerlik qyzmetpen aınalysatyn jastar;

2) jastar uıymdastyırǵan sharýa nemese fermer qojalyqtary;

3) qyzmetkerleriniń jalpy sanynyń keminde jetpis protsentin ózderiniń quryltayshylary bolyp tabylatyn jastar quraityn uıymdar jatady.

4. Jastardyń kásipkerlik qyzmetin memlekettik qoldaý:

1) tehnikalyq jáne kásiptik, orta bilimnen keıingi, joǵary, joǵary oqý ornynan keıingi jáne qosymsha bilim berýdiń kásiptik oqý baǵdarlamalaryn iske asyratyn oqý oryndarynyń oqý-óndiristik bazasynda jastardyń kásipkerlik qyzmetin uıymdastyırǵa Qazaqstan Respýblikasynyń ortalyq jáne jergilikti atqarýshy organdarynyń járdemdesýi;

2) jastar arasyndaǵy halyqtyń áleýmettik jaǵynan qorǵalmaǵan toptaryn kásipkerlik qyzmetke tartý;

3) jastarǵa kásipkerlik qyzmet negizderin oqytý, shart negizinde oqý oryndary men jumys berýshiler arasyndaǵy yntymaqtastyqty damytý;

4) alyp tastaldy - QR 03.07.2013 [№ 124-V](#) Zańymen (alǵashqy resmı jarııalanǵanyнан keıin kúntizbelik on kún ótken soń qoldanysqa engiziledi);

5) belgili bir jumystardy (qyzmet kórsetýlerdi) oryndaýǵa kelisimder jasasý maqsatynda memlekettik organdardyń osy baptyń 3-tarmaǵynda atalǵan tulǵalarmen yntymaqtastyǵy arqyly júzege asyrylady.

5. Memleket jastardyń ónerkásip pen aýyl sharýashylyǵynyń, ǵylym men tehnikanyń, mádeniet pen ónerdiń, bilim berýdiń, densaýlyq saқтаýdyń túrli salalarynda jumyspen qamtylýyn qamtamasyz etýge, sonдай-aq halyqqa áleýmettik qyzmet kórsetýge járdemdesetin kásipkerlerdi kótermeleıdi.

Eskertý. 9-bapqa ózgerister engizildi - QR 2007.07.27 [№ 320](#) (qoldanysqa engizilý tártibin [2-baptan](#) qarańyz), 2011.03.24

[№ 420-IV](#)

(alǵashqy resmı jarııalanǵanyнан keıin kúntizbelik on kún ótken soń qoldanysqa engiziledi); 03.07.2013

[№ 124-V](#)

(alǵashqy resmı jarııalanǵanyнан keıin kúntizbelik on kún ótken soń qoldanysqa engiziledi) Zańdarymen.

10-bap. Jas otbasylardy memlekettik qoldaý

1. Áleýmettik-ekonomikalyq problemalardy sheshýde materialdyq jáne ózge de kómek kórsetýge, tiisti bilim berý, meditsinalyq, quqyqtyq, psihologııalyq-pedagogikalyq, aqparattyq, konsýltatsııalyq jáne basqa da qyzmetter, onyń ishinde densaýlyq saқтаýdy, balalardy tárbielý men damytýdy, jastardy áleýmettik qorǵaýdy, beıimdeý men ońaltýdy qamtamasyz etý boıynsha qyzmetter kórsetýge baǵyttalǵan jas otbasylardy memlekettik qoldaý Qazaqstan Respýblikasy [Memlekettik josparlaý júıesiniń](#) qujattaryna sáıkes júzege asyrylady.

2. Jas otbasylaryn damytýǵa qolaıly jaǵdaılar jasaý maqsatynda memlekettik qoldaý:

1) Qazaqstan Respýblikasynyń zańdaryna sáıkes jas otbasylaryna jeńildikti kreditter berý;

2) oqý ornynyń ákimshiligimen kelisim boıynsha bilim alýshylar bolyp tabylatyn jastar arasyndaǵy ata-analar úshin oqý sabaqtaryna erkin qatysýǵa, balanyń bir jarym jasqa tolýy kezeńine akademıialyq demalys alýǵa quqyq berý;

3) otbasylyq ómirdiń problemalary, jas otbasylardyń psihologıialyq-pedagogikalyq, quqyqtyq jáne basqa da máseleleri boıynsha konsýltatsııa berý júıesin damytý;

4) áleýmettik qyzmet kórsetýler, áleýmettik kómek usynatyn kommertsıialyq emes uıymdardyń júıesin damytý;

5) balalar men jastardyń jazǵy demalysy men saýyqtyrylýyn uıymdastyrý júıesin saқтаý jáne damytý;

6) Qazaqstan Respýblikasynyń [zańdarynda](#) kózdelgen tártippen jas otbasylaryna joǵary oqý oryndary men orta bilimnen keıingi bilim berý uıymdarynda oqý kezeńinde bilim berý uıymynyń jataqhanasynda bólmelik úlgidegi turǵyn úı-jay berý;

7) memlekettik mektepke deıingi uıymdardyń júıesin damytý arqyly júzege asyrylady.

Eskertý. 10-bapqa ózgerister engizildi - QR 2007.07.27 [№ 320](#) (qoldanysqa engizilý tártibin [2-baptan](#) qarańyz);

03.07.2013

[№](#)

[124-V](#)

(alǵashqy resmı jarııalanǵanyan keıin kúntizbelik on kún ótken soń qoldanysqa engiziledi) Zańdarymen.

11-bap. Talantty jastardy memlekettik qoldaý

1. Qoǵamnyń zııatkerlik jáne shyǵarmashylyq áleýetin saқтаý jáne damytý, Qazaqstan Respýblikasynyń ǵylymı, mádenı dástúrleriniń sabaqtastyǵyn qamtamasyz etý maqsatynda jastardyń talantty jáne daryndy ókilderin qoldaý jáne olardyń jemisti qyzmeti úshin jaǵdaılar jasaý jónindegi sharalar júıesi júzege asyrylady.

2. Talantty jastardy memlekettik qoldaýdy Qazaqstan Respýblikasynyń memlekettik organdary kórsetedi jáne ol:

1) Qazaqstan Respýblikasynyń [zańdarynda](#) belgilengen tártippen talantty jastar úshin syılyqaqylar, stipendııalar belgileý, bilim berý granttaryn berý;

2) ǵylymnıyń, mádenıet pen ónerdiń asa kórnekti qayratkerleriniń shyǵarmashylyq sheberhanalaryn, mektepteri men birlestikterin qurýǵa járdemdesý;

3) orta bilim beretin uıymdarda sport sektsııalary men shyǵarmashylyq úıırmelerdiń qyzmetin uıymdastyrı;

4) asa daryndy jáne talantty jastardy anyqtaý jónindegi ortalyqtardy qurý jáne damytý;

5) jastardyń shyǵarmashylyq jetistikterin anyqtaý jáne taratý maqsatynda konkýrstar, kórmeler, festivaldar, baıqaýlar, kontsertter, simpozıymdar, oqýlar, konferentsııalar men seminarlar uıymdastyrı jáne ótkizý arqyly, halyqaralyq jastar almasýlaryn uıymdastyrı;

6) daryndy jáne talantty jastardyń shetelderdiń bilim berý jáne ǵylymı-zertteý uıymdarynda oqytý, qaıta daıarlaý jáne taǵylymdamadan óty baǵdarlamalaryna konkýrstyq negizde qol jetkizýin [qamtamasyz etý](#) ;

7) ǵylymı-mádenı jumysty júrgizý úshin jas ǵalymdarǵa, mádeniet, óner men bilim qayratkerlerine jaǵdaılar jasaý, jas ǵalymdardyń ázirlemelerin naqty qoldanysqa engizýge járdemdesý, sonдай-aq jastar arasynan shyqqan zıatkerlik kadr resýrstaryn saқтаý jáne damytý;

8) sport mektepteriniń, klýbtarynyń jelisin damytý, sportta daryndy jas sportshylardy qoldaý, jastar arasynda sport jarystaryn ótkizý;

9) talantty jastarǵa qoldaý kórsetetin jeke jáne zańdy tulǵalardy moraldyq kótermeleý arqyly júzege asyrylady.

Eskertý. 11-bapqa ózǵertý engizildi - QR 2007.07.27 [№ 320](#) (qoldanysqa engizilý tártibin [2-baptan](#) qarańyz) Zańymen.

12-bap. Jastardyń halyqaralyq yntymaqtastyǵyna járdemdesý

1. Qazaqstan Respýblikasynyń memlekettik organdary halyqaralyq jastar yntymaqtastyǵyna:

1) halyqaralyq jastar almasýlary týraly kelisimderdi jasaý jáne iske asyry, jastardy halyqaralyq baǵdarlamalar júıesine engizý;

2) jastardyń halyqaralyq yntymaqtastyǵy salasynda halyqaralyq jastar almasýlarynyń uıymdastyryshylary men qatysyshylaryna aqparatty alýǵa, qujattardy ázirleýge jáne áriptesterdi irikteýge kómek kórsetý joly men járdem kórsetedi.

2. Jastardyń halyqaralyq yntymaqtastyǵyna járdemdesý Qazaqstan Respýblikasynyń [zańdary](#) negizinde júzege asyrylady.

3-taraý. Memlekettik jastar saiasatyn qalyptastyru jáne iske asyru

13-bap. Memlekettik jastar saiasatyn qarjy men qamtamasyz etý

1. Qazaqstan Respýblikasynndaǵy memlekettik jastar sarasaty:

1) respýblıkalyq jáne jergilikti bıýdjetter qarajaty;

2) jeke jáne zańdy tulǵalardyń erikti múliktik jarnalary;

3) Qazaqstan Respýblikasynyń zańdarynda tıym salynbaǵan ózge de kózder esebinen qarjylandyrylady.

2. Respýblıkalyq jáne jergilikti bıýdjetterde memlekettik jastar sarasatyn iske asyrý úshin jyl saıyn qarajat kózdeledi.

Qarjy qarajatynyń esepk kólemi Qazaqstan Respýblikasynyń zańnamasyna saıkes memlekettik jastar sarasatyn iske asyrý úshin qajetti materialdyq jáne qarjylyq resýrstar esepke alyna otyryp aıqyndalady.

3. Memlekettik jastar sarasatyn iske asyrý sheńberindegi is-sharalardy qarjylandyry Qazaqstan Respýblikasynyń [zańdarynda](#) belgilengen tártippen memlekettik áleymettik tapsyrys nysanynda júzege asyrylyy múmkin.

Eskertý. 13-bapqa ózgeris engizildi - QR 03.07.2013 [№ 124-V](#) Zańymen (alǵashqy resmı jarııalanǵanynan keıin kúntizbelik on kún ótken soń qoldanysqa engiziledi).

14-bap. Qazaqstan Respýblikasynndaǵy memlekettik jastar sarasatyn qalyptastyryú a jáne iske asyrú a jastardyń qatysy

1. Jastar Qazaqstan Respýblikasynnda memlekettik jastar sarasatyn qalyptastyryúǵa jáne júrgizýge qoǵamdyq jaǵynan mańyzdy bastamalardy iske asyrú, ortalyq jáne jergilikti atqarýshy organdarǵa ótinish jasaý, jastar uıymdarynyń atalǵan organdarmen ózara is-qımyl jasaýy arqyly, sondaı-aq Qazaqstan Respýblikasynyń zańdarynda tıym salynbaǵan ózge de nysandarda qatysady.

2. Memlekettik jastar sarasatyn iske asyrú jóninde jastardyń, jastar uıymdarynyń memlekettik organdarǵa engizetin usynystaryn memlekettik organdar óz ókiletlikterine saıkes jáne Qazaqstan Respýblikasynyń zańdarynda aıqyndalǵan tártippen qaraıdy.

Eger atalǵan usynystardy qaraý úshin qarjy qarajatynyń esebi, aqparat jınaý, qujattardyń jobalaryn ázirleý qajet bolǵan jaǵdaıda memlekettik organdar aqparattyq kómehti júzege asyrady jáne atalǵan usynystardy engizgen jastar men jastar uıymdarynyń ýákeletti ókilderimen konsýltatsııalar júrgizedi.

3. Memlekettik organdar Qazaqstan Respýblikasynndaǵy memlekettik jastar sarasatyn qalyptastyryú jáne iske asyrú salasynda konsýltatsııalar men is-qımyldardy úılestirý úshin jastar uıymdaryn olardyń kelisimimen tartýǵa quqyly.

Memlekettik jastar sarasatyn iske asyrú jónindegi is-sharalardy júzege asyrú sheńberinde jastar uıymdary memlekettik organdarmen yntymaqtasýǵa, al olardyń ýákeletti ókilderi memlekettik jastar sarasatyn iske asyrú jónindegi konsýltatsııalyq-keńesshi organdardyń quramyna kirýge quqyly.

4. Jastardy memlekettik jastar sarasatyn qalyptastyryúǵa jáne iske asyrúǵa tartý maqsatynda

ýáķiletti organ Qazaqstan Respýblikasynyń jastar uıymdarymen birlese otyryp, eki jylda keminde bir ret jalpy respýblikalyq Qazaqstan jastary forýmyn - Qazaqstan Respýblikasynyń jastary men jastar uıymdarynyń ýáķiletti ókilderiniń forýmyn shaqyrady.

Jalpy respýblikalyq Qazaqstan jastary forýmyn ótkizý tártibi, ókildik normalary [ýáķiletti organ](#) men Qazaqstan Respýblikasy Úkimetiniń janyndaǵy memlekettik jastar sarasatyn iske asyrý jónindegi [konsýltatsııalyq-keńesshi organynyń](#) usynyń boıynsha Qazaqstan Respýblikasynyń Úkimeti bekitetin jalpy respýblikalyq Qazaqstan jastary forýmy týraly [erejemen](#) belgilenedi.

5. Jalpy respýblikalyq Qazaqstan jastary forýmy óz quzyreti sheginde jastarǵa úndeý qabyldaı alady, Qazaqstan Respýblikasynyń memlekettik jastar sarasatyn qalyptastyruı jáne iske asyrý týraly usynymdar ázirleı alady.

Eskertý. 14-bapqa ózgeris engizildi - QR 03.07.2013 [№ 124-V](#) Zańymen (alǵashqy resmı jarııalanǵanynan keıin kúntizbelik on kún ótken soń qoldanysqa engiziledi).

15-bap. Jastarǵa arnalǵan áleýmettik qyzmetter

1. Qazaqstan Respýblikasynda jastardy áleýmettik qoldaý maqsatynda áleýmettik qyzmetter jumys atqarady.

2. Áleýmettik qyzmetter jumysynyń baǵyttary:

1) psıhologııalyq-pedagogikalyq, meditsinalyq-áleýmettik, zańdyq kómehti júzege asyrý jáne kámeletke tolmaǵandar men basqa da jastar ókilderine konsýltatsııalar berý;

2) ózderiniń tánı kemistikterine baılanysty erekshe qolaısyz jaǵdaılarda qalǵan adamdarǵa áleýmettik kómek;

3) jas otbasylaryna áleýmettik kómek;

4) eńbek jáne oqý uıymdarynda jastardy quqyqtyq qorǵaý;

5) minez-qulqy deviantty kámeletke tolmaǵandarǵa, qadaǵalaısyz jáne panasyz qalǵan kámeletke tolmaǵan azamattarǵa áleýmettik kómek;

6) jastar arasyndaǵy bas bostandyǵynan aıyruı oıyndarynan bosatylǵan, sonдай-aq arnaıly bilim berý uıymdarynan jáne erekshe rejimde ustaıtyn bilim berý uıymdarynan oralǵan adamdardy, nashaqorlyqtan, ýytqumarlyqtan, maskúnemdikten emdeýden ótken adamdardy, adamnyń immúnitet tapshylyǵy virýsyn juqtyrǵan jáne JQTB-men aýyratyn adamdardy áleýmettik qalpyna keltirý (ońaltý);

7) quqyqtyq nasıhat, jastardyń jumysqa ornalasý, bilim berý jáne kásiptik daıarlaý, bos ýaqtyn ótkizý, týrizm jáne sport salalaryndaǵy quqyqtaryn iske asyrý múmkindigi týraly olardy habardar etý;

8) jastardyń turǵylyqty jeri boıynsha bos ýaqtyn mazmundy ótkizýin uıymdastyruı, sonıń ishinde jasóspirimder men jastardyń aýla klýbtaryn ashý men qoldaý jáne jastarǵa kómek kórsetý jónindegi basqa da fúnktsııalar;

9) jastardyń jumysqa ornalasýyna jáne jumyspen qamtylýyna járdemdesý bolyp tabylady.

3. Jastarǵa arnalǵan áleýmettik qyzmetter jumystaryn qarjylandyrý memlekettik jastar saiasatyn iske asyrý úshin kózdelgen memlekettik bıýdjet qarajatynyń, sondaı-aq Qazaqstan Respýblikasynyń zańdarynda tııym salynbaǵan ózge de kózderdiń esebinen júzege asyrylady.

4. Áleýmettik qyzmetterdiń jastarǵa arnap memlekettik bıýdjet qarajaty esebinen qarjylandyrylatyn qyzmeti sheńberinde kórsetetin áleýmettik qyzmet kópceıtýlepi tegin usynylady.

Eskertý. 15-bapqa ózǵertý engizildi - QR 2010.11.23 [№ 354-IV](#) (alǵashqy resmı jarııalanǵanyнан keıin kúntizbelik on kún ótken soń qoldanysqa engiziledi) Zańymen.

16-bap. Qazaqstan Respýblikasyndaǵy memlekettik jastar saiasatyn aqparattyq qamtamasyz etý jáne ıylymı negizdeý

1. Memlekettik organdar Qazaqstan Respýblikasyndaǵy memlekettik jastar saiasatyn aqparattyq qamtamasyz etý, densaýlyǵyn saқтаýǵa, bilim alýǵa, áleýmettik qyzmetke, kásiptik baǵdar alýǵa, jumysqa ornalasýǵa, demalýǵa, áleýmettik ońalýǵa, jas otbasylaryn qoldaýǵa quqyqtaryn iske asyrý múmkindikteri týraly, jastar uıymdarymen yntymaqtastyq nysandary jáne Qazaqstan Respýblikasyndaǵy memlekettik jastar saiasaty salasyndaǵy basqa da quqyqtardy iske asyrý týraly jastardy habardar etý jónindegi qyzmetti júzege asyrady.

Bul maqsatta jastarǵa arnalǵan aqparattyq júıelerdi, aqparat ortalyqtaryn qurý arqyly jastarǵa aqparattyq qyzmet kórsetýdi keńeytý úshin jaǵdaılar qamtamasyz etiledi, buqaralyq aqparat quraldarynyń ókilderimen yntymaqtastyq júzege asyrylady.

Memlekettik organdar jastardy, jastar uıymdaryn memlekettik jastar saiasatyn iske asyrý jónindegi josparlanatyn jáne júzege asyrylatyn is-sharalar týraly buqaralyq aqparat quraldary arqyly habardar etýge mindetti.

2. Memlekettik organdar óz quzyretine sáıkes Qazaqstan Respýblikasyndaǵy memlekettik jastar saiasatynyń problemalary boıynsha ıylymı zertteýler uıymdastyrady. Kórsetilgen zertteýler uzaq merzimdik negizde júzege asyrylady.

3. Qazaqstan Respýblikasyndaǵy memlekettik jastar saiasaty salasyndaǵy zertteýlerdiń nátiıeleri negizinde ýákeletti organ jyl saıyn Qazaqstan Respýblikasyndaǵy jastardyń jaǵdaıy týraly baıandamany ázirlep, Qazaqstan Respýblikasynyń Ykimetine tabys etedi jáne ony buqaralyq aqparat quraldarynda jarııalaıdy.

Qazaqstan Respýblikasyndaǵy jastardyń jaǵdaıy týraly baıandamany ortalyq jáne jergilikti memlekettik organdar óz quzyreti sheginde tiisti sheshimder qabyldaý úshin qaraıdy.

Eskertý. 16-bapqa ózgeris engizildi - QR 03.07.2013 [№ 124-V](#) Zańymen (alǵashqy resmı jarııalanǵanyнан keıin kúntizbelik on kún ótken soń qoldanysqa engiziledi).

17-bap. Jastarǵa arnalǵan áleýmettik infraqurylym

1. Memlekettik organdar Qazaqstan Respýblikasynyń zańdaryna sáýkes jastarǵa arnalǵan áleýmettik infraqurylym ob'ektilerin qurýdy jáne onyń jumys isteýin qamtamasyz etedi.

2. Memlekettik organdardyń jastarǵa arnalǵan áleýmettik infraqurylym ob'ektileriniń arnaýly maqsatyn ózǵertý týraly, taratý týraly sheshimderdi qabyldaý tártibi jastardyń tirshiligin, bilim alýy men tárbiesin, dene tárbiesin, rýhanı jáne imandylyq jaǵynan damýyn qamtamasyz etý úshin mundaı sheshimderdi qabyldaýdyń saldaryn tiisti memlekettik organnyń nemese organdardyń arnaıy qurylǵan saraptama komissııasynyń baǵalaýy jónindegi is-sharalardy kózdeıdi.

3. Memlekettik menshik mülki bolyp tabylatyn, qurylýy, satyp alynýy nemese oqshaýlandyrylýy jastarǵa arnalǵan áleýmettik infraqurylym ob'ektileriniń jumys isteýin qamtamasyz etýge baılanysty bolatyn mülík (sonyń ishinde jer ýchaskeleri, úıler, qurylystar, ǵımarattar, jabdyq) atalǵan maqsattaryna ǵana sáýkes pайдаланылуы мүмкін.

Eger týynndaǵan mán-jayılarǵa baılanysty atalǵan mülikti jastarǵa arnalǵan áleýmettik infraqurylym ob'ektileriniń jumys isteýin qamtamasyz etý maqsatynda pайдаланылуы мүмкін bolmasa, ony ózge maqsattarda pайдаланылуы týraly sheshimdi tiisti ýákeletti memlekettik organ jastarǵa arnalǵan áleýmettik infraqurylym ob'ektisiniń shyǵynyn óteýge baǵyttalǵan sharalardy aldın ala qoldaný shartymen qabyldaıdy.

4. Memlekettik organdar Qazaqstan Respýblikasynyń zań aktilerinde belgilengen tártippen jastar uıymdaryna úılerdi, ǵımarattardy jáne olardyń jarǵylyq maqsattaryn júzege asyrý úshin qajetti ózge de mülikti óteýsiz pайдаланылуыǵa berýge quqly.

5. Jastarǵa arnalǵan memlekettiń menshigindegi áleýmettik infraqurylym ob'ektileriniń jumys isteý tártibi, ony materialdyq jáne qarjylaı qoldaý sharalary Qazaqstan Respýblikasynyń zańdarymen aıqyndalady.

4-taraý. Qorytyndy erejeler

18-bap. Memlekettik jastar sarasaty týraly Qazaqstan Respýblikasynyń zańdaryn buzı any úshin jaýaptylyq

Memlekettik jastar sarasaty týraly Qazaqstan Respýblikasy zańdarynyń buzylýyna kináli tulǵalar Qazaqstan Respýblikasynyń zańdaryna sáýkes jaýapty bolady.

19-bap. Qazaqstan Respýblikasynyń zańdaryn qoldaný

Osy Zań kúshine engen kezde qoldanylatyn Qazaqstan Respýblikasynyń zańdary oǵan qayshy kelmeıtin bóliginde qoldanylady jáne ol qoldanysqa engizilgen kúnnen bastap bir jyl

ishinde soǵan sáıkes keltirilýge tiis.

20-bap. Osy Zańdy qoldanysqa engizý tártibi

1. Osy Zań, 2005 jylǵy 1 qańtardan bastap qoldanysqa engiziletin 6-baptyń 5) tarmaqshasyn qospaǵanda, resmı jarııalanǵan kúninen bastap qoldanysqa engiziledi.

2. Mynalardyń kúshi joǵyldy dep tanylsyn:

1) "Qazaq SSR-indegi memlekettik jastar sarasaty týraly" 1991 jylǵy 28 maýsymdaǵy Qazaq SSR-iniń Zańy (Qazaq CCP Joǵarǵy Sovetiniń Vedomostary, 1991 j., N 28, 377-qujat; Qazaqstan Respýblikasy Joǵarǵy Keńesiniń Jarshysy, 1994 j., N 9-10, 158-qujat; 1995 j., N 20, 120-qujat; Qazaqstan Respýblikasy Parlamentiniń Jarshysy, 1997 j., N 13-14, 205-qujat);

2) Qazaq SSR Joǵarǵy Sovetiniń "Qazaq CCP-indegi memlekettik jastar sarasaty týraly" Qazaq CCP Zańyn kúshine engizý týraly" 1991 jylǵy 28 maýsymdaǵy qaýlysy (Qazaq SSR Joǵarǵy Sovetiniń Vedomostary, 1991 j., N 28, 378-qujat).

□□□□ *Qazaqstan Respýblikasynyń*

□□□□ *Prezidenti*